

ΦΥΛΛΙΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1904

ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ'

ΠΕΡΙ ΚΑΒΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΒΕΙΡΙΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐν τινι δὲ ἐπιγραφῇ ἀνακαλυφθεῖση ὑπὸ Α. Conze τῷ 1860 ἐν Σαμοθράκῃ, οἱ Κάβειροι καλοῦνται «Μεγάλοι θεοί, θεοὶ ἰσχυροί». Ἄλλ' ὡς λέγει ὁ F. Lenormant, ἡ σύμπτωσις αὕτη φαίνεται ὅλως τυχαία, μὴ ὑπαρχόντων ἰχνῶν πρὸ τῶν χρόνων Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ὁ αὐτὸς σοφὸς ἀνὴρ προσθέτει, ὅτι παρὰ τὴν συνήχῃσιν τῶν ὀνομάτων, οἱ Φοινικικοὶ Κάβειροι εἶναι ἀρκετὰ διάφοροι, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, τὸν κύριον χαρακτῆρα, τὸ πρόσωπον καὶ τὰ σύμβολα τῶν Πελασγικῶν Καβείρων. Ἄλλ' ὁμως δοθέντος ὅτι ὁ Φοινικικὸς λαός, ὃχι μόνον ἐσύχναζεν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἀλλὰ καὶ ἀφῆκε πολυἀριθμα ἰχνη τῆς διαβάσεώς του ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς χώρας, δὲν θὰ εἶναι δύσκολον νὰ παραδεχθῆ τις ὅτι ὁ σημιτισμὸς ἔλαβε μέρος ἐν τῇ θρησκείᾳ τῶν Καβείρων.

Κατὰ τινὰ Ἀλεξανδριανὸν ἀρχαιολόγον τὸν Μνησίαν, οἱ Κάβειροι εἶναι 4 ὀνομαζόμενοι: Ἀξιόκερος Κάσμιλος, Ἀξίερως καὶ Ἀξιόκερσα. Ἐκ τούτων οἱ δύο πρῶτοι εἶναι ἄρρηνες, ἀντιπροσωπεύοντες τὸν Ἄδην καὶ τὸν Ἑρμῆν, οἱ δὲ δύο ἄλλοι θήλειαι ἀνταποκρινόμεναι πρὸς τὴν Δήμητραν καὶ Περσεφόνην.

Εἰς τὸ Βατικανὸν εὐρίσκεται ἄγαλμά τι, de Challais τριγωνικοῦ Ἑρμοῦ, ὅστις κατὰ τὸ ἀνώτερον μέρος ἀναπαριστᾷ τὰς Καβειρικὰς θεότητας, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν, Ἀξιόκερσον, Ἀξιοκέρσην καὶ Κάσμilon, κάτωθεν δ' αὐτῶν ἐν ἀναγλύφῳ φέρονται αἱ εἰκόνες τοῦ Ἀπόλλωνος — Ἡλίου, τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἑρως.

Ὁ Κάσμιλος, ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ «διατάσων». Εἰς τὰς ἄλλας δὲ τρεῖς λέξεις εὐρίσκομεν τὸ ἐπίθετον, ἄξιος, τὸ ὁποῖον κατὰ τινὰς σημαίνει μυστικὰς ἐπικλήσεις.

Ὁ ἔρωσ εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅστις κατὰ τὰς κοσμογονικὰς καὶ φιλοσοφικὰς θεωρίας, θεωρεῖται ὡς ἡ ἀρχικὴ τῶν ὄντων αἰτία. Ἄλλ' οὐδεμίαν ἐρμηνείαν ἱκανοποιητικὴν ὑπάρχει τοῦ Κέρσεος καὶ Κέρσα.

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ μάλιστα, ἐν ἧ ὁ Κάβειρος καλοῦνται «Μεγάλοι Θεοί» ἀπαντῶνται ὁ Κάσμιλος καὶ ὁ Ἄναξ ἠνωμένοι μετὰ τοῦ Ὑπερίωνος, Ἰαπετοῦ καὶ Κρόνου δηλαδὴ μετὰ τοὺς Τιτανίδας.

Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα συστήματα Καβειρικῶν θεοτήτων, εἰς τὴν λεπτομερῆ τῶν ὁποίων ἐξέτασιν θὰ ἦτο λίαν μακρὸν καὶ ἀνιαρὸν νὰ εἰσεέλθωμεν.

V

Καβείρια μυστήρια.

Ὁ μυστικισμὸς ἐν τῇ λατρείᾳ τῶν Καβείρων, εἰσῆχθη ἐν τῇ αὐτῇ ἐποχῇ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν αὐτῶν αἰτίων, ἐν ἧ καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Δήμητρος ἐν Ἐλευσίνι. Ἄλλ' ἀργότερον τόσῳ ἐν τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ γενικῶς καὶ ταῖς νήσοις τοῦ θρακικοῦ πελάγους ἰδίως, ὅποτε ἐπεκτείνεται ἡ ὑπεροχὴ τῶν Ἀθηνῶν, τὰ μυστήρια τῆς Δήμου καὶ Σαμοθράκης παρουσιάζουσι μικρὸν τὸ ἐνδιαφέρον.

Τοσοῦτον εἶχον ἐκπέσει τῆς ἀρχαίας αὐτῶν αἰγλης, ὥστε ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τῇ κωμῳδίᾳ αὐτοῦ «Ἡ Εἰρήνη», ποιεῖται μνεῖαν αὐτῶν μετ' ἀναιδείας καὶ ἀνευλαβῶς πάνυ. Ἴσως δέ, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Τριβαλλῶν, ἐν τῇ κωμῳδίᾳ τῶν Ὀρνίθων, ἀναφερόμεναι θεότητες, δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ γελοιογραφία τις τῶν Καβείρων.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν μαρτυρίαν, καθ' ἣν καταδικάζεται εἰς θάνατον ὁ Διαγόρας τῆς Μήλου, ἐπικαλούμενος ἄθεος, διότι εἶχεν ὀμιλήσει ἀνευλαβῶς καὶ μετὰ περιφρονήσεως περὶ τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων καὶ τῶν τῆς Σαμοθράκης, νομιζομεν αὐτὴν πεπλανημένην, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα τὰ τῆς Σαμοθράκης.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ὁ χρόνος τῆς μεγάλης εὐνοίας τῶν Καβείρων μυστηρίων τῆς Σαμοθράκης ἄρχεται περὶ τὸν 4ον αἰῶνα. Τὰ εἰσῆπια τῶν ναῶν καὶ ἱερῶν οἰκοδομημάτων τῆς Σαμοθράκης, ἀχθέντα εἰς φῶς, φέρουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸν τύπον τῆς ἐποχῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου.

Γνωρίζομεν, ὅτι Φίλιππος ὁ Μέγας μετὰ τῆς Ὀλυμπιάδος εἶχον μνηστῆ εἰς ταῦτα, ὅτι ὁ Λυσίμαχος βασιλεὺς τῆς Θράκης ἔλαβεν ὑπὸ

τὴν προστασίαν τοῦ τὰ οἰκοδομήματα τῆς νήσου καὶ ὁ Περσεὺς εἰς τοὺς κατὰ τῶν Ρωμαίων ἀγῶνας τοῦ ἐζήτησε βοήθειαν παρὰ τῶν Καβειρικῶν θεοτήτων.

Ὁ δὲ τύπος τῶν μυστηρίων καὶ αἱ τελεταὶ τῆς μύσεως οὐσιωδῶς ἦσαν αἱ αὐταί, πρὸς τὰς τῆς Ἐλευσίως, Πλὴν δὲ τούτου ἀνάγουσιν αὐτὰ εἰς τὰς αὐτὰς φιλοσοφικὰς καὶ θρησκευτικὰς ἀρχάς.

Ὁ Πυθαγόρας λέγει ἡ παράδοσις ἐπεσκέφθη τὴν Σαμοθράκην, Ἰμβρον καὶ Λῆμον, ὁ δὲ Ὀνομάκριτος, ἐνταῦθα ἔκαμε νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἐπήρειαν τῶν ἰδεῶν τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξαγνισμοῦ καὶ ἐξίλασμοῦ.

Ὁ ναὸς τῶν Καβείρων ἐξυπηρετεῖτο ὑπὸ πολυαριθμοῦ προσωπικοῦ ἱερέων, τῶν ὁποίων τὰ ἀξιώματα ἦσαν κληρονομικά, ἐν ᾧ δὲ εἰς τὰ Ἐλευσινία μυστήρια οἱ πιστοὶ δὲν ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ ἅπαξ τοῦ ἔτους καὶ εἰς ὠρισμένην ἐποχὴν, ἐν Σαμοθράκῃ ἡ μύσις ἐγένετο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, μάλιστα δὲ κατὰ τοὺς ἑαρινοὺς μῆνας. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους, πάνδημος ἑορτὴ, προσεῖλκυεν ἐν τῇ νήσῳ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ δευτέρου αἰῶνος καὶ ρωμαϊκοῦ κόσμου μέγαν ἀριθμὸν προσκυνητῶν.

Πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς φύλλου ἠδύναντο νὰ παρευρίσκωνται κατὰ τὴν μύσιν. Τὸ δὲ σημεῖον τῶν μουμένων ἦτο ταινία ἐρυθρά, περιβάλλουσα τὸ μέτωπον. Ἴσως ἐνταῦθα πρέπει ν' ἀναπολήσωμεν μακρυνὴν ἀνάμνησιν, τὸν κεκρύφαλον, δηλονότι τὸν ὅποιον ἡ Λευκοθέα ἔδωσεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα ναυαγοῦντα, ὅστις τέλος σώζεται εἰς τὴν χώραν τῶν Φαιάκων, τὴν χώραν δηλ. τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς ἀπὸ τῶν δεινῶν ἀναπαύλας.

Ἡ Καβειρικὴ λατρεία φαίνεται ὅτι ἦτο γνωστὴ εἰς ἀρκετὰ ἀρχαίαν ἐποχὴν ἐν τῇ Ἑτρούριᾳ, ὡς μαρτυροῦσι Ἑτρούσιακὰ κάτοπτρα, ἐπίσης δὲ διαδεδομένη καὶ ἐν Μακεδονίᾳ, ἰδίως δ' ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἣτις ὑπῆρξε κέντρον σπουδαῖον τῆς Καβειρικῆς λατρείας.

Ἡ διάδοσις δὲ τῆς λατρείας τῶν Καβείρων παρ' ὅλαις ἐν γένει ταῖς τάξεσι τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου καὶ ἡ ἐπιβολὴ αὐτῶν προσεπιμαρτυρεῖται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οὐδεὶς τῶν Ρωμαίων στρατηγῶν διευθυνόμενος εἰς Ἀσίαν, παρέλειψε νὰ σταθμεύσῃ ἐν Σαμοθράκῃ, πρὸς τελεσίαν θυσιῶν καὶ ἐπικλήσεων τῶν Καβειρικῶν θεοτήτων.

Ὁ Κικέρων, ὁ Οὐάρων καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄνδρες πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἀναφέρονται μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν.

(Κατὰ τὸν J. A. Hild)

Ἀχιλλεὺς Θ. Σαμοθράκης

Πῶς ἐχάθηκες ; Σὰν κάποιος
Κρίνου ἀρρώστου ἀνασασμός . . .
Τί καῦμός μοῦ σφίγγει τώρα
Τὴν καρδιά μου, τί καῦμός !

Δὲ θὰ λάμπουν πλέον τὰ μαῦρα
Καὶ περιχῦτα μαλλιά
Στὸν ἐξώστη ἐπάνω, ἀγνάντια
Σὲ ἀνοιξιὰτικὴ ἀντηλιά.

Κι' ὅταν τὸ καλοκαιράκι
Μυριοστόλιστο προβῆ
Καὶ τὸ γιασεμὶ ἀνθισμένο
Στὸ παράθυρο ἀνεβῆ,

Δὲ θὰ βγῆ τὸ ὠραῖο χεράκι
Τρυφερὰ κι' ἀγαλινά,
Τ' ἄνθια νὰ χαϊδεύῃ τ' ἄσπρα
Κι' ἀπ' τὰ φύλλα νὰ περνᾷ.

Καὶ μονάχα ἀπ' τ' ἄνθια ἐπάνω
Μὲ τὸν πόνο τῆς στοργῆς
Θὲ νὰ πέφτῃ ὡς δάκρυα πλήθους
Καὶ ἡ δροσοῦλα τῆς αὐγῆς . . .

Θρασ. Ζωϊόπουλος

Εἶχα πάει στὴν ἐξοχὴ μιᾶς θείας μου γιὰ νὰ μείνω μερικές ἡμέ-
ρες. Ἦμουν τότε δεκάξη χρονῶν παιδί. Θυμοῦμαι ἦταν αὐγὴ ποῦ
εἶχα φθάσει ἐκεῖ ἀπὸ τὴ χώρα, καθάλλα σ' ἓνα γαϊδουράκι καὶ συν-
τροφεμένος ἀπὸ ἓνα χωρικό. Ἡ θειά μου δὲν εἶχε παιδιά, ἐζοῦσε
μόνη μὲ τὸν ἄνδρα της, ἓνα γέρο—παράξενον, ἀλλὰ καλὸν κατὰ
βάθος.

Ἦταν Αὐγουστος μῆνας. Ὁ τρύγος εἶχε τελειώσει περίφημα καὶ
ἡ σταφίδα ἦταν ἀπλωμένη στ' ἀλώνια καὶ ἐψήνετο κάτω ἀπὸ τὴς
φλογερὲς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου. Ἦμουν πολὺ εὐχαρισμένος ποῦ ἐπῆγα
στὴν ἐξοχὴ σὲ τέτοια ὠραία ἐποχὴ. Μόλις ἔφθασα μ' ἐφίλησεν ἡ
θειά μου κ' ἐφώναξε εἰς τὴν ὑπέρτρια ν' ἀρμέξῃ τὴ γίδα καὶ νὰ μοῦ
κάμῃ καφὲ μὲ γάλα.

Ἐπαρουσιάσθη ἡ ὑπέρτρια καὶ μ' ἐχαιρέτησε μὲ μιὰ καλημέρα
καὶ μ' ἓνα γύρισμο τῆς κεφαλῆς. Τὴν κύτταξα καὶ ἄθελα καρφώ-
θηκε τὸ βλέμμα μου ἀπάνω της. Πόσον ὠραία ποῦ ἦταν. Τὰ μάτια
της ἐπλεαν στὴν ἡδονὴ κι' ὅταν σ' ἐκύτταζεν ἓνα κῦμα σοῦ ἐπνιγε
τὴ θέλῃσι καὶ σ' ἔσερνε στὴν ἀγάπη της σκλάβο ἢ ὑποτακτικό.
Ἦταν μικρὴ στὰ χρόνια.

Ἐφοροῦσε ἓνα παλαιὸ ροῦχο τῆς θείας, παλαιὸ ἀλλὰ ὠραῖο.
Πόσο καλὰ τῆς ἔστεκε ! Πόση μεγαλοπρέπεια εἶχε τὸ σῶμα τῆς
λιγερῆς χωριατοπούλας μέσα στὸ παλαιωμένο ἀρχοντικὸ φόρεμα τῆς
θείας μου !

Τίποτε πρόστυχο, τίποτε ταπεινὸ στὸ πρόσωπό της, στοὺς λό-
γους της, στὰ φερσίματά της. Τὸ ὠραῖο πρόσωπό της ἦταν γεμάτο
γλυκάδα κ' εὐγένεια, τὰ μάτια της μεγάλα καὶ καστανὰ μὲ γραμ-
μένα μαῦρα φρύδια, τὸ μέτωπο ψηλὸ καὶ ὑπερήφανο, τὰ πτερύγια
τῆς μύτης λεπτὰ καὶ εὐπαθῆ καὶ ἓνα στοματάκι μικρὸ κι' ὀλοκόκ-
κινο σὰν κεράσι, ποῦ ἐμισάνοιγε γιὰ νὰ φανοῦν τὰ μαργαριταρένια
δόντια . . . Τί ἐντύπωσι ποῦ μοῦ ἔκαμε καὶ πόσο καλὰ τὴν θυμοῦ-
μαι ! Τώρα ποῦ τὴν φέρνω στὸ νοῦ μου, ἄθελα μούρχειται ἡ σκέψι
πῶς θὰ ἦταν κόρη κάποιου ἄρχοντα. Βέβαια εὐγενικὸ σπέρμα θὰ
ἦταν ἡ κόρη ἐκείνη ποῦ ἐνῶ ἐγεννήθη κι' ἀνετράφη στὸν κά

τόσο χαριτωμένα φερσίματα, τόσο εύγενική μορφή. Ἡ μάνα της δὲν θὰ στάθηκε τίμια γυναίκα. Μὲ κάποιον ἀφέντη θὰ γνωρίστηκε.

Τὴν ἔβλεπα μὲ θαμπωμένα μάτια ὅταν ἐμπῆκε ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μαγειρείου κ' ἐκρατοῦσε σὰ χέρια τὸ δίσκο μὲ τὸ γάλα καὶ τὸν καφέ. Τὸν ἄφησε ἐπάνου στὸ τραπέζι, μ' ἐκύτταξε μ' ἕνα βλέμμα σατανικὸ ποῦ λὲς καὶ τ' ἄκουσα νὰ σταλάζη μέσα μου σὰν σταγόνες ἀπὸ πέτιμέζι, κ' ὕστερα μ' ἕνα ὠμορφο τρόπον ἐγύρισε κ' εὐγῆκε.

* *

Πέρασαν δύο ἡμέρες ποῦ εἶμαι στὴν ἐξοχὴ τῆς θείας μου. Ἡ Μαρία, ἔτσι τὴν λένε, ἐμπῆκε στὸ νοῦ μου, ἐκαρφώθηκε ἐκεῖ...

Τὸ μεσημέρι ἡ θειά μου κοιμᾶται στὴν κρεβατοκάμαρα μὲ τὸ γεροπαράξενο τὸν ἄνδρα της. Μόλις ἀποφᾶμε κλείνεται ἐκεῖ μέσα καὶ κοιμᾶται ὡς τις πέντε τὸ ἀπόγευμα. Ἐμὲ μοῦ στρώνουν στὸ πλαγινοῦ δωμάτιο τῆς τραπεζαρίας, ἀπάνου στὸν καναπέ, ἂν θέλω νὰ κοιμηθῶ, ἂν θέλω νὰ διαβάσω. Ἀλλὰ ποῦ νὰ κλείσω μάτι, ποῦ νὰ διαβάσω! Ὁ νοῦς μου στριφογυρίζει ἀνήσυχος καὶ ἀκούω τὴν καρδιά μου νὰ χτυπάη δυνατὰ κ' ἡ ἀναπνοή μου πιάνεται.

Σηκώνουμαι καὶ περνῶ ἀπὸ τὸ χαγιάτι. Ἀνεβαίνω τὴ σκάλα ποῦ εἶναι πίσω στὴν αὐλὴ καὶ φθάνω στ' ὀλόμικρο δωμάτιο ποῦ εἶναι ψηλὰ πίσω. Μία ἀμαρτωλὴ δύναμι, ἕνας ἀκατάβλητος παροξυσμὸς μ' ἐσπρωξε ν' ἀνέβω. Ἄνοιξα τὴ χαμηλὴ πόρτα κ' ἐμπῆκα. Εὐρῆκα τὴ Μαρία καθισμένη χάμω, ἀπάνω σ' ἕνα προσκέφαλο κ' ἐκαθάριζεν ἀγάλι μὲ προσοχὴ σταφίδα γιὰ νὰ τρώγουν στὸ σπίτι τὸν χειμῶνα. Ἐψαλλε μὲ σιγανὴ φωνὴ ἕνα τραγοῦδι. Μόλις μ' ἄκουσε ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ μ' ἐρώτησε τί θέλω...

— Δὲν θέλω τίποτε, τῆς ἀποκρίθηκα, ἦλθα νὰ φάγω λίγες σταφίδες γιατί μ' ἀρέσουν πολὺ.

Ἡ Μαρία δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλὰ ἐξακολούθησε τὴ δουλειά της καὶ τὸ τραγοῦδι της. Ἐγὼ ἐπῆγα πρὸς τὸ χαμηλὸ παράθυρο ποῦ ἦταν ἀκριβῶς ἀπ' ὀπίσω της καὶ κύτταξα κάτω στ' ἁλώνια ποῦ ἦταν ἀπλωμένη ἡ σταφίδα.

Ἡ δουλειὰ κ' ἡ ζέστα τοῦ καλοκαιριοῦ τὴν εἶχαν κουράσει. Εἶχε ἀνοίξει τὸ ροῦχὸ της στὸ στῆθος κ' ἐφαίνετο ὁ ὠραῖος λαιμὸς της. Ἐγερνε πρὸς τὰ ἐμπρός. Τὰ μαλλιά της ἐπεφταν ὀπίσω χτενι-

σμένα σὲ δύο μεγάλες πλεξίδες. Ἐτραγουδοῦσε μὲ ὠραίους ζωντανούς τόνους ἕνα δημοτικὸ τραγοῦδι τοῦ χωριοῦ της, μίαν θρηνητικὴ μελωδία ποῦ ἀργοστάλαζεν ἀπὸ τὸ στόμα της μ' ἕνα ἄπειρο θέλητρο. Ἦταν ὠραῖο τὸ τραγοῦδι ποῦ ἔψαλλεν ἡ Μαρία, ἦταν πολὺ ὠραῖο, ἀλλὰ καὶ ἄσχημο ἀκόμη ἂν ἦταν στὸ στόμα της ἔπρεπε νὰ γίνη ὠραῖο. Ἦταν τὸ τραγοῦδι τῆς ἀγάπης, τὸ τραγοῦδι τῆς Ἀρετούσας καὶ τοῦ γιοῦ τοῦ Κόντε. Τὴν ἀγάπην τὴν πρόδωσεν ἡ μάνα στ' ἀδελφία τῆς Ἀρετούσας κ' ἐκείνα ἐσκότωσαν τὴν ἀδελφήν τους.

Καὶ ἡ Μαρία ἐσιγόψαλλε μὲ ἀρμονικὴ λαλιά,

Ἡ Ἀρετὴ ἐδναζόταρε σὰν κόρη στὴν αὐλὴ της

Κι' ὁ γιὸς τοῦ Κόντε ἐπέρασε στὸ μαῦρο καβελάρης

Τὸ μαῦρό του κοιτοκρατεῖ τὴν κόρη χαιρεταί.

Κ' ἐφοῦσκωνε τ' ὄλοστρόγγυλο στῆθός της. Ἡ μελωδία τοῦ τραγοῦδιου ἐχάιδευε τὴν ἀκοή μου καὶ μ' ἔκανε ν' ἀνατριχιάζω ἀπὸ τὴν ἡδονή. Τὰ δεκάξη χρόνια μευ μ' ἐβασάνιζαν φοβερὰ καὶ ὅλοι οἱ χυμοὶ τῆς ἥθους ἐσπάραζαν εἰς αἰφνίδια ὀλιγώματα ὄλο μου τὸ σῶμα ἐγκρινοῦσα ἕναν ἀνυπόφορο παροξυσμόν. Ὁ ἐγκεφαλὸς μου καὶ αἱ σάρκες μου ἐφλέγοντο.

Ἡ Μαρία ἐτελειώσε τὸ ἄσμα της. Οἱ τελευταῖοι στίχοι ἐστάλαζαν σὰν τὸ μέλι ἀπὸ τὸ στόμα της :

Ὁ γιὸς εὐγῆκε καλαμιά, ἡ νιὰ κυπαρισσάκι

τ' ἀέρι κουνεῖ τὴν καλαμιά φιλεῖ τὸ κυπαρίσει.

Ὅπως ἐτραγουδοῦσεν ἡ Μαρία ἔνοιωθα τὴν ψυχὴ μου νὰ πλημμυρίζη ἀπὸ ἀγάπη. Ἡ καρδιά μου ἔπαλλεν, ἡ κεφαλὴ μου ἐφλέγετο. Κάτι σὰν μέθι, σὰν μαγεία ἄθελα μ' ἔσερνε πρὸς τὴν ὠραῖα κόρη, καὶ τὰ χέρια μου ἦσαν ἔτοιμα νὰ τὴν ἀγκαλιάσουν...

Ἐκείνη ἐκαθάριζε ἀκόμη σταφίδες κ' ἐγὼ ἀκουμποῦσα στὸ παράθυρο. Ἐξάφνα ἐγροίκησα μέσα μου μίαν μεγάλη δύναμι, νὰ μὲ σπρώχνη ἐμπρός. Ἐγείρα, χωρὶς νὰθ ἔλω, ἀπάνω στὴ Μαρία κ' ἐκόλλησα τὰ φλογερὰ χεῖλη μου στὸν ὠραῖό της τράχηλο... Πόσα φιλιὰ, ὀλόγλυκα, ἡδονικά, φρικιαστικά ἐστάλαξαν ἀπὸ τὸ στόμα μου. Ὑστερα χωρὶς νὰ ξεκολλήσω τὰ χεῖλη μου ἀγκάλιασα τὴ μέση μὲ τὰ χέρια μου. Τὰ δάχτυλά μου ἔτρεμαν. Ἡ Μαρία ἔκαμε ἕνα ἐπιτήδειο κίνημα κ' ἐξέφυγεν ἀνάλαφρη σὰν τὸ πουλάκι ποῦ ἀλα-

φροπετᾶ ἀπὸ κλαδί σὲ κλαδί. Ὁλοκόκκινη ἔσκυψε τὸ κεφάλι κ' ἐ-
μουρμούρισε :

— Καλὲ τί εἶν' αὐτά !

— Ἔλα. Μαρία, κάθησε νὰ καθαρίσης τὶς σταφίδες καὶ δὲν σὲ
ξαναπειράζω.

Ἐκάθησε. Ἐγὼ ξαπλώθηκα ἀπέναντί της καὶ ἄρχισα νὰ τρώγω
σταφίδες. Ἐπέρασε λίγη ὥρα. Ἐξαφνα ἕνας νέος πειρασμὸς μ' ἐ-
σκανδάλισε. Ἐπῆρα λίγες σταφίδες καὶ τῆς ἔρριψα καταπάνω στὴ
Μαρία. Ἡ τραχηλιά της ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ αἱ σταφίδες ἐκύλισαν
πρὸς τὸ στῆθός της. Ἡ Μαρία τότε ἐκινήθη καὶ ἄρχισε νὰ ζύνεται
μὲ ἀνησυχία.

— Οἱ σταφίδες ἐχώθηκν στὸν κόρφο μου, μοῦ εἶπε κακιωμένη
καὶ μὲ γρατζουνίζουν....

— Στάσου μιὰ στιγμή, τῆς λέγω, καὶ χωρὶς νὰ τῆς δώσω και-
ρόν, τὴν ἐπλησίασα κι' ἔχωσα τὰ χέρια μου στὸ στῆθός της γιὰ νὰ
εὔρω τὶς σταφίδες.

Ἐκαμε ν' ἀντισταθῆ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωσε. Ἐξαφνα ἄρχισε
κάτι νευρικὰ γέλοια.

— Μή, μὴ καὶ γαργαλίζομαι.

Ἐγὼ ἐξακολούθησα νὰ τὴν γαργαλίζω κ' ἐκείνη ἐξακολούθησε
νὰ γελᾶ. Ἐκόλλησα τὰ χεῖλη μου στὸ κοράλλινο στόμα της καὶ τῆς
ἐπῆρα ἕνα φιλί. Ἐσυρα τότε ἔξω τὰ χέρια μου μὲ λίγες σταφίδες,
τὴν κύτταξα μὲ λιγωμένα χαϊδευτικὰ μάτια καὶ τῆς εἶπα·

— Νὰ οἱ σταφίδες τώρα δὲν σὲ γρατζουνίζουν !

Ἐσηκώθη τότε γλήγωρα-γλήγωρα· ἐδιόρθωσε τὴν τραχηλιά της
μ' ἕνα νευρικὸ κίνημα καὶ μοῦ εἶπε :

— Δὲν εἶναι σωστὸ αὐτό, εἶναι ντροπή.

Ἐφυγε καὶ μ' ἄφησε μόνον. Ἐξω στὴν πόρτα ἦταν ἡ θεία μου.
Ἐγὼ ἤμουν ζαλισμένος· ἐκείνο τὸ φίλημα μὲ εἶχε ἀναστατώσει ὀλό-
κληρον· ἔμεινα λίγην ὥρα ἀκουμπισμένος στὸ παράθυρο κ' ἐκύτταζα
τ' ἀλώνια ποῦ ἦταν ἀπλωμένη ἡ σταφίδα. Δὲν ἤμποροῦσα ν' ἀνα-
πνεύσω ἐλεύθερα· ἐκείνο τὸ φιλί ἀκόμη μοῦ ἐγαλδάνιζεν ὄλο μου τὸ
κορμί !...

Ὅταν κατέβηκα ἡ Μαρία ἀπέφυγε τὰ βλέμματά μου. Τὴν ἄλ-
λην ἡμέρα, πρωὶ-πρωὶ, ἐνῶ ὁ ἥλιος ἐχρῦσωνε τ' ἀντικρινὰ βουὰ,

ἐκαβαλλίκεψα τὸ γαϊδουράκι κ' ἔφυγα. Ὅταν ἐχαίρετῃσα τὴ θεία
μου, ἦλθεν ἡ Μαρία μέσα. Ἐκάρρωσε τὰ μάτια της ἀπάνω μου
καὶ ἀνοιξε τὸ στόμα της, σὰν κάτι νᾶθελε νὰ μοῦ 'πῆ. Ἀλλὰ ἐκύτ-
ταξε τὴ θεία μου κ' ἐσώπασε.

Τί ἤθελε νὰ μοῦ 'πῆ τάχα ἡ Μαρία;...

Ζάκυνθος 16 Μαρτίου 1903.

Μαρίνος Σιγοῦρος

ΔΥΟ ΣΟΝΕΤΑ ΤΟΥ DANTE
ΕΠΙ ΤΩΙ ΘΑΝΑΤΩΙ ΜΙΑΣ ΦΙΛΗΣ ΤΗΣ ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ

(Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς «Vita Nuova»).

Εἰς τὸ κατωτέρω κεφάλαιον τῆς «Vita Nuova» συναντῶμεν
τὸν Dante θρηνοῦντα τὸν θάνατον μιᾶς ἐπιστηθίου φίλης τῆς Βεα-
τρίκης του· συνάμα δὲ ἐξυμνοῦντα τὸ κάλλος της, καὶ κατηγοροῦντα
διὰ τὴν σκληρότητά του τὸν θάνατον.

Εἰς τὸ νὰ γράψῃ ὁ ποιητὴς μὲ τόσον πάθος συνέτεινε πολὺ καὶ ἡ
κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἀναχώρησις τῆς Βεατρίκης ἐκ Φλωρεντίας—ὡς
συνάγωμεν ἐκ προηγουμένων κεφαλαίων—ἥτις ἐν βαθυτάτῃ ἀπελπι-
σία ἔρριψε τὸν Dante.

Τὸ ὄνομα τῆς ἀποθανούσης ὁ ποιητὴς δὲν ἀναφέρει, ὑπάρχουσι
ὅμως διάφοροι περὶ τούτου γνώμαι, μεταξὺ τῶν σχολιαστῶν· πιθανω-
τέρα ὅμως πασῶν φαίνεται ἡ τοῦ Minich, ὅστις λέγει ὅτι πρόκειται
περὶ τῆς Matelda τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ Purgatorio
τῆς Divina Comedia.

(Vita Nuova parte I. cap. VIII).

« Ἡ θέλεις τοῦ Κυρίου τῶν Ἀγγέλων ἐξετελέσθη, καὶ ἡ εὐγε-
» νῆς παρθένος, ἥτις διὰ τῆς ὠραιότητός της εἶχε θίξῃ καὶ συγκινήσῃ
» πᾶσαν αἰμοσταγῆ καρδίαν, ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἄπειρα ὕψη διὰ νὰ συμ-
» πληρώσῃ τὸν χορὸν τῆς δόξης τοῦ ὑψίστου. Τὴν εἶδα καὶ ἡ καρδία
» μου ἔκλανσεν. Εἶδα τὸ ὠραῖον αὐτὸ σῶμα ψυχρὸν καὶ ἀναίσθητον
» εἰς τοὺς θρήνους τῶν φίλων της, καὶ ἀμέσως ἡ φαντασία μου ἔτρε-

»ξεν εἰς τὴν Βεατρικίην, ἐσκέφθη τὴν λύπην τῆς, τὰ δάκρυά τῆς,
»καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἤρχισαν ἀνεπαισθήτως νὰ τρέχουν, τὰ δὲ χεῖρά
»μου τρέμοντα εἶπον τοὺς ὀλίγους τούτους στίχους».

I

«Κλαύσατε ἔρασταί, ἀφοῦ ὁ ἔρωσ κλαίει, ἐνώσατε καὶ σεῖς μ'
»αὐτὸν πρὸς τὸν Θεὸν τὰς δεήσεις σας».

«Ἴδέτε πῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του ζωγραφίζεται πικροτάτη λύπη,
»ἰδέτε πῶς τὸν συγκινοῦν τὰ δάκρυα τῶν παρθένων».

«Ἄχ! διατὶ ἀγροῖκε θάνατε ἄπλωσες τὸ ξίφος σου εἰς μίαν τό-
»σον εὐγενῆ καρδίαν; καταστρέφων τέλειον χαρίτων σύμπλεγμα, τὴν
»ἀφορομὴν τῶν ἐγκωμίων τοῦ κόσμου;»

«Ἀκούσατε πόσον ὁ ἔρωσ τὴν ἐκτιμᾷ. Ἴδέτε πῶς παρὰ τὸ ἀγ-
»γελικόν, ἀλλ' ἄψυχον σῶμά τῆς μένει σκυθρωπός».

«Ἀκούσατε τὸ ὡς προσευχὴν γλυκὴν παράπονό του».

«Ἴδέτε πῶς συχνὰ πρὸς τὸν οὐρανὸν τὸ βλέμμα του σηκώνει,
»ζητῶν νὰ διακρίνῃ τὸ φαιδρὸν πρόσωπον τῆς παρθένου».

II

«Ἀγροῖκε θάνατε! ἐχθρὸς τοῦ ἐλέους, πανάρχαιε τοῦ πόνου πα-
»τέρα ἀφόρητος, ἀλλὰ καὶ ἀδιαφιλονίκητος δίκη, κυρία ἀφορμὴ τῶν
»πικρῶν λογισμῶν μου, εἰς τὰς μομφάς σου ἢ γλώσσά μου ἀποκά-
»μει. Καὶ ἀφ' οὗ σὺ ἐπιθυμεῖς πάσης χάριτος ἐστερημένος νὰ εἶσαι,
»τότε μοῦ ἐπιβάλλεται εἰς βάρος σου νὰ εἶπω»

«Θάνατε!..... ἄδικον τὸ λᾶθός σου ὑπὲρ πᾶν ἄλλο εἶναι. Δὲν
»λέγω βεβαίως ἄγνωστος νὰ μένης ἔς τοὺς ἀνθρώπους..... ὄχι, ἀλλὰ
»τοῦλάχιστον μὴν ἀπεκλίξεις ἐντελῶς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους, ποῦ
»μόνον εἰς τὸν ἔρωτα τὴν ὑπαρξίν σιηρίζουν».

«Σὺ μόνος τὸ δικαίωμα ἔχεις νὰ ἀφαρπάξῃς ὅ,τι πολυτιμότερον'
»εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ὑπάρχει, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Παντοδύναμος τὴν δύναμ'
»ποῦ δίδει, κι' αὐτὸ τὸ κάλλος π' ἔδωκε ὁ ἴδιος ὡς προῖκα, εἰς εὐ-
»γενῆ ἀναίσθητον καὶ χαρωπὴν παρθένον, ἀνηλεῶς σκληρότατε ἐσὺ
»νὰ καταστρέφῃς».

Ἀθήναις 19/12/1905.

Σπ. Η. Λαβράνος

Ο ΑΛΦΙΕΡΗΣ ΕΝ ΤΩ ΒΙΩ ΤΟΥ

Θεωροῦσα ἄσκοπον νὰ ἐπαναλάβω ὅσα μέχρι τοῦδε καὶ ἰδίᾳ πρὸ ἐνός
ἔτους ἐγράφησαν ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκατονταετη-
ρίδος τοῦ διασήμου τραγικοῦ Ἀλφιέρη θὰ ἀναφέρω μόνον δύο ἀνέκδοτα σχε-
τιζόμενα πρὸς τὸν βίον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Ἀλφιέρης συνέζει μετὰ τῆς κομῆσης Stolberge χή-
ρας, ἣτις ἐνεκα τῶν χαρίτων τοῦ πνεύματός τῆς ἀπετέλει τὸν φωτεινότερον
ἀστέρα τοῦ ἰδανικοῦ στερεώματος τοῦ ποιητοῦ ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς ἀνέκδοτα
ἄτινα πιστῶς ἀπεικονίζουσι τὸ ἰδιότροπον τοῦ χαρακτήρος τοῦ μεγάλου τρα-
γωδοῦ.

Ἡμέραν τινά, ἐν ᾗ ὁ ποιητὴς ἐκάθητο παρὰ τὴν θερμάστραν, ἦλθεν εἰς
ἐπίσκεψίν του ὁ ἐν Φλωρεντίᾳ διατρίβων τότε γλωσσομαθῆς Βολωνὸς Giuseppe Gasparo.

Τὸν ξένον ὠδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἢ κόμησα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔβλεπεν ὅτι ὁ ποιητὴς ἠτένισε μόνον τὸν ξένον τηρῶν ἀπό-
λυτον σιγὴν, προέβαλε ζήτημα ζωηρᾶς φιλονικείας ἐπὶ μιᾷ τραγωδίᾳ τῆς
γαλλικῆς σκηρῆς προσπαθοῦσα οὕτω νὰ προκαλέσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ποιη-
τοῦ, βλέπουσα ὅμως ὅτι οὔτε διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ προσειλύετο τὸν ἠρώτησε·

— Καὶ ὑμεῖς τί λέγετε κόμη;

— Ἐγὼ λέγω. καὶ ἀπεκρίθη ὁ τραγωδός, ἐπαναλαμβάνων τὸ ἐν
Βατερλώ λεχθὲν ἀλλ' εἰς τὴν εὐπρέπειαν ἀπαῖδον λόγιον.

* *
*

Ἄλλοτε πάλιν, κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1800 ὁ ἐδρεύων ἐν Φλωρεντίᾳ
Γάλλος στρατηγὸς Miolly θαυμάζων τὴν δόξαν τοῦ τραγωδοῦ μετέβη νὰ τὸν
ἐπισκεφθῇ· ἐπανειλημμένως ὅμως ἐλάμβανε τὰς ἀπαντήσεις· — «Ἐξήλ-
θεν, ἢ ἐπιστρέψατε, ἢ ἀπουσιάζει» καὶ τὰ τοιαῦτα.

Τέλος ὁ Miolly δι' ἐγγράφου ἐπισκεπτηρίου του τὸν ἠρώτησε κατὰ ποίαν
ἡμέραν καὶ ὥραν θὰ ἠδύνατο νὰ γείνη δεκτός.

Ὁ Βίκτωρ Ἀλφιέρης εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ ἐπισκέπτου ἐπιμονὴν ὠργί-
σθη καὶ ἀπήντησεν ἐγγράφως πρὸς τὸν στρατηγὸν ὡς ἐξῆς·

«Ἐὰν ὁ στρατηγὸς ἐν τῇ ἰδιότητί του, ὡς διοικητοῦ τῆς Φλωρεντίας, μὲ
διατάσσει νὰ μεταβῶ παρ' αὐτῷ, θέλω ὑπακούσῃ· ἐὰν ὅμως ἢ ἐπιθυμία τοῦ
νὰ με' ἴδῃ, δὲν εἶναι εἰμὴ ἀπλή περιέργεια τοῦ ἀνδρός, ἄς μάθῃ ὅτι, ὁ Βίκτωρ
Ἀλφιέρης φύσει πολὺ ἀγχιος, δὲν συνάπτει σχέσεις μετὰ τῶν τυχόντων».

Ὁ στρατηγὸς εἰς τὴν τοιοῦτου εἴδους ἀπάντησιν ἀνταπήνησεν διὰ τῆς
ἀκολούθου δηλώσεως·

«Αναγινώσκων τὰς τραγωδίας τοῦ Βίκτωρος Ἀλφιέρη πολὺ ἐπεθύμησα νὰ τὸν γνωρίσω· πλὴν μαθὼν σήμερον τὸν χαρακτῆρά του μεταβάλλω γνώμην καὶ δὲν ἔχω πλέον ἐπιθυμίαν οὔτε νὰ συναντηθῶ μετ' αὐτοῦ».

Φλωρεντία 30 Σ)βρίου 1790.

MIOLLY

Ἄλλ' ὁ Ἀλφιέρης ἐπιθυμῶν πάντοτε νὰ ἔχη τελευτησίον τὸν λόγον ἀπῆν-
τησε διὰ τῶν ἀκολουθῶν γενικῶν γραμμῶν τὰς ὁποίας ἐτοιχοκόλλησε τὴν
ἐπομένην τῆς ἀπαντήσεως τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐν Lungarno
μεγάρου του.

«Ὁ Βίκτωρ Ἀλφιέρης ὑποθέτων ὅτι δύναται νὰ εἶναι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ
»του, τοῦλάχιστον εἰς τὴν οἰκίαν του, γνωρίζει εἰς οἶον δῆποτε ἤθελε τὸν
»ζητήσῃ ὅτι οὐδέποτε δέχεται, οὔτε πρόσωπα, οὔτε πρεσβείας, οὔτε προσ-
»κλήσεις, οὔτε ἐπιστολάς παρ' ἀτόμων, τὰ ὁποία δὲν γνωρίζει, καὶ παρ' ὧν
»δὲν ἐξαρτᾶται».

Κέρκυρα, 27 Σ)βρίου 1904.

CELESTINA

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΛΟΓΙΟΣ

Μεταξὺ τῆς πληθῆος τῶν παρ' ἡμῶν ἀνθρώπων τῶν
γραμμῶν, οἷτινες ἐπιζῶσι μόνον εἰς τὴν μνήμην τῶν συγ-
γενῶν, φίλων καὶ γνωρίμων καὶ τῶν τυχόν ἀναγνωσάντων
τὰ ἔργα των, συγκαταλέγεται καὶ ὁ κερκυραῖος Ἀριστεί-
δης Κιαπίνης.

Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Κερκύρα τῷ 1821, ἔνθα ἐπίσης ἀπέ-
θανεν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, μόλις 35 ἐτῶν, τῇ 2
Ἰανουαρίου 1856. Ὁ πατὴρ του, γεννηθεὶς ἐν Μιλάνῳ, ἦτο
ἐπίσης τῶν γραμμῶν καὶ ἀφίκετο εἰς τὴν Κέρκυραν μετὰ
τῶν αὐτοκρατορικῶν γάλλων, τῷ 1807 καὶ τῷ 1820 ἐν Κερ-
κύρα ἐδημοσίευσε συλλογὴν ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον Poe-
sie di Federico Chiappini Milanese. Ἡ μήτηρ του ἦτο
κερκυραία.

Δυστυχῶς ὁ Ἀριστείδης Κιαπίνης ἔμεινεν ὀρφανὸς εἰς τὰ
πρῶτα τῆς ἡλικίας ἔτη, ἀλλ' εὐτυχῶς εὗρε προστάτας, οἷτι-

νες προσεπάθησαν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν
εἰς Ρώμην, εἰς τὴν σχολὴν τῆς προπαγάνδας, ἐπὶ
σκοπῶν νὰ γίνῃ ἱερεὺς. Σημειωτέον ὅτι ὁ Κερκυραῖος οὗτος,
ἀνῆκεν εἰς τὸ δυτικὸν δόγμα. Διανύσας τὰς σπουδὰς του
ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ πατρίδα, ἀλλὰ μὲ ἰδέας
φιλελευθέρους. Ἐρριξε τὸ ἱερατικὸν σχῆμα καὶ ἐπεδόθη εἰς
τὴν διδασκαλίαν τῆς τε λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης, ὧν
ἦτο ἐγκρατέστατος. Ἐλαβε σύζυγον καὶ ἐτεκνοποίησεν.

Ἦτο ἀνὴρ εὐφρέστατος, ἔχων τάσιν εἰς τὴν σάτυραν.
Ἐίχε κλίσιν εἰς τὰς μελέτας καὶ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν γλωσ-
σῶν, διὸ διεκρίθη εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ
εἰς ὅλην τὴν Ἐπὶάνησον ἤκμαζον τὰ γράμματα.

Ἐν ἓκ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἔργων, δεκαεπταετῆς ὧν, ὑ-
πῆρξε τὸ ὠραῖον ποιημάτιον Adolina, τυπωθὲν ἐν Κερ-
κύρα τῷ 1838, ἐμπνευσθὲν ὑπὸ ἀληθοῦς πλὴν ἀτυχοῦς ἔ-
ρωτος.

Κατὰ καιροὺς ἐδημοσίευσε σονέτα καὶ ᾠδὰς ἰταλι-
σί. Ὅτε διωρίσθη γυμνασιάρχης ἐν Κερκύρα ὁ ποιητῆς
Ἀνδρέας Κάλβος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ διαπρεποῦς ἰταλοῦ
Φραγκίσκου Ὁριόλη, ὁ Κιαπίνης ἔγραψεν ἠρωϊκοκομικὸν
ποίημα εἰς τέσσαρα ἄσματα, εἰς ὀκτάστιχα, τυπωθὲν ἐν Με-
λίτῃ τῷ 1844 ὑπὸ τὸν τίτλον «L'Assalto del Parnasso»,
(Ἡ ἔφοδος τοῦ Παρνασοῦ), εἰς τὸ ὁποῖον δὲν φεῖδεται οὐδ'
αὐτοῦ τοῦ Ὁριόλη. Συγχρόνως ἔγραψεν, in terza rima,
ποίημα ἔχον ἀντικείμενον τὴν πώλησιν τῆς Πάργας, ὅπερ
ἔμεινεν ἀνέκδοτον δυστυχῶς. Ἐδημοσίευσεν ἰταλικὴν μετά-
φρασιν, τῷ 1844, τοῦ κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον πολέμου τῆς
Ἀγγλίας κατὰ τῆς Κίνας, Narrative of the second Com-
paign in China τοῦ Stewart Mackenzie. Τῷ 1846 ἐδημο-
σίευσε τὸ διήγημα Πέτρος ἐξ Ἀβάνου, τοῦ Λουδο-
βίκου Tieck ἐκ τοῦ γερμανικοῦ εἰς τὴν ἰταλικὴν (1845).

Ἰταλιστὶ ἐπίσης ἔγραψε περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ τότε συμ-

βάντων, ὡς καὶ ἕτερον ποιῆμα «L'Assalto del Palco Scenico» (Ἡ ἔφοδος τῆς σκηνῆς).

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Γεωργίου Μαυρομμάτη ἐπίσης ἔγραψε καλὸν ἔργον.

Μετὰ τὰς συνταγματικὰς μεταρρυθμίσεις ἐν Ἑπτανήσῳ τῷ 1849, ἐγένετο δημοσιογράφος καὶ ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν καὶ ἔκδοσιν τῆς ἑφημερίδος «Il Timone—τὸ Τιμόνι» (1849—1850) ἰταλιστὶ καὶ εἰς τὴν δημοτικὴν ἡμῶν γλῶσσαν, μὲ πνεῦμα φιλελευθέρου. Ἀλλὰ κατόπιν μετέλλαξε γνώμην καὶ ἀπὸ φιλελευθέρου ἐγένετο συντηρητικὸς ἢ μᾶλλον κυβερνητικὸς καὶ ἀνεδέχθη τὴν σύνταξιν τῆς ἡμεπισήμου ἑφημερίδος Κερκύρας «L'amico del Popolo—Ὁ φίλος τοῦ λαοῦ», ἐπίσης εἰς δύο γλώσσας, ἀπὸ τοῦ 1850—1853 καὶ ἐγένετο ἔνθερος συνήγορος τῆς Κυβερνήσεως ἅμα δὲ καὶ τῆς Ἀγλικῆς Προστασίας.

Ἐπεχείρησε καὶ τὴν ἔκδοσιν φιλολογικῶν περιοδικῶν. Τῷ 1853, ἰταλιστὶ, ἐξέδωκε τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τοῦ «L'anno 1853. giornale di letteratura, scienze ed educazione» ἦτοι «Τὸ ἔτος 1853, ἑφημερίς φιλολογικὴ, ἐπιστημονικὴ καὶ παιδαγωγικὴ» καὶ τὸ 1854, τὸ περισπούδαστον περιοδικὸν «Tiornale di legislazione giurisprudenza letteratura, scienze e varietà di utili conoscenze», ἦτοι Ἐφημερίς νομοθετικὴ, νομικὴ, φιλολογικὴ, ἐπιστημονικὴ καὶ ποικίλων ὠφελίμων γνώσεων», ἐν ἧ συνειργάσθησαν διαπρεπεῖς λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες Ἑπτανήσιοι καὶ ξένοι.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου αὐτοῦ κατεῖχε τὴν θέσιν τοῦ ἐφόρου τῆς Βιβλιοθήκης Κερκύρας.

Ἐίχεν ἐπιχειρήσει τὴν ἔκδοσιν ἀξιολόγου προχείρου ἰταλοελληνικοῦ λεξικοῦ, ὅπερ ἔφθασε μέχρι τοῦ στοιχείου Η, ἐνεκα τοῦ ἐν ἔτει 1856 αἰθνηδίου θανάτου του. Ἐπίσης ἀτελείωτα τὸ «I misteri dell' Isola di Corfu», ἦτοι «Τὰ μυστήρια τῆς νήσου Κερκύρας», ὧν ἐδημοσιεύθησαν μόνον τὰ πρῶτα φυλλάδια.

Ἀφῆκε καὶ ἄλλα ἀδημοσίευτα, ἅτινα ἐχάθησαν.

Ἐνίοτε ἐδημοσίευε μὲ τὸ ψευδώνυμον Gerolamo del Pepe, Corcirese.

Τοιοῦτος ὁ φιλολογικὸς βίος τοῦ φιλοπόνου τούτου Κερκυραίου διακεκριμένου λογίου, ὅστις ὀπωσδήποτε ἔδρασε διὰ τῶν ἔργων του ἐπὶ τῆς ἑπτανησιακῆς φιλολογίας.

Σπ. δὲ Βιάζης

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΕΓΚΑΡΔΙΟ

Τῷ Μ. Βουτυρά

Καρδιές γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ γιὰ τὸ ἔλεος
Χριστιανές καρδιές,
ποῦ πνέετε κἀτι πῦρ ἀπειρο ἀπὸ τὸ ἀπειρον
καὶ λιώνετε σὲ ἀγάπης εὐωδιές.

Ὁ κόσμος ζῆ μὲ τὴν καρδιά
πὸ λίγο μὲ τὸ νοῦ,
— Κάθε καρδιά στὸ ἔλεος νὰ ζῆ καὶ τὴν ἀγάπη
τοῦ Χριστιανοῦ.

Κ' ἔτσι θὰ λάμπη σὰν τὸ νοῦ
κι' ἄς ζῆ μὲ τὴν καρδιά
ὁ ἄνθρωπος ὀλόκληρος—καὶ ἀκόμη
ἂν εἶνε ὄλος καρδιά.

Καρδιές γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ γιὰ τὸ ἔλεος
καὶ γιὰ τὸ μῖσος,
— ὅ,τι ἔχει πύοτερον ὁ Ζεὺς ἀπ' τὸν Χριστὸν
καὶ ἀπὸ τὸν Βούδαν ἴσως.

Καρδιές γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐκδίκησιν,
ὦ γυναικανδρικές καρδιές,
ποῦ ὄλην τὴν Εὐὰ ἔχει ἐντός σας
καὶ τὸν Ἀδάμ καρδιές.

(1904)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

**Ἀδελφὲ Διευθυντά,*

Ο κ. Θωμᾶς Θωμόπουλος ἀπὸ ὑπερβολικὴν αὐταρέσκειαν ἴσως τῆς ὁποίας δὲν στερεῖται κάθε Ἑλληνα, ἢ Νεοέλληνα καὶ σεῖς κ' ἐγὼ καὶ ὁ κ. Παλαμᾶς ποῦ εἶνε ἡλικιωμένος καὶ ὁ κ. Λαυράγκας ποῦ δὲν εἶνε νέος πλέον χαριτολογεῖ, ἢ σοφιστεῦεται ἐπάνω εἰς ὄσα εἶχα τὴν τιμὴν νὰ γράψω εἰς τὸ περιοδικὸν σας ἐξ ἀφορμῆς τοῦ «Σολωμοῦ» του, τοῦ ὁποίου μοναδικὸν ἐλάττωμα ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει, ὅτι, δὲν ἐστάθη συνάμα καὶ ὁ «Σολωμός» μου. Ὁ κ. Θωμόπουλος ἦτον καὶ ὅταν ἔγραφα τὴν ἐν λόγῳ ἐντύπωσίν μου καὶ εἶνε καὶ σήμερον καὶ θὰ εἶνε χωρὶς ἄλλο καὶ αὔριον φίλος μου. Ὅμως ὡς φρουρὸς ποῦ ἐτάχθη αὐτοπροαιρέτως μιᾶς ἰδέας, τῆς Σολωμικῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπεξενώθησαν, εἴτε ἀπὸ ἀνεπάρκειαν ἀντιλήψεως, εἴτε ἀπὸ λιβερτινισμόν, εἴτε ἐξ ἰδιοσυγκρασίας, εἴτε δι' ἄλλους λόγους, ὅλοι, ἀπὸ τοὺς στενότερον συνδεθέντας μὲ τὸν διδάσκαλον, ἕως εἰς τοὺς σημερινούς, ὀφείλω κάθε φοράν ποῦ ὁ Σολωμός παρεξηγεῖται, εἴτε ἀκόμη μεταμορφώνεται, — πρὸς τὸ καλόν του ἢ τὸ κακόν μας ἀδιάφορον — ἀπὸ ἰδιοτροπίαν ἐξεληθοῦσαν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἀνθρώπου φερῶντος μαλακὴν ρεμπουπλικαν d'artiste ἢ ἔχοντος bouclés μαλλιά — ὁ κ. Θωμόπουλος δὲν ἔχει — νὰ διαμαρτύρομαι ἀπὸ τὸ περίσσευμα τῶν δυνάμεών μου. Ἐκ τῶν ἐνότων δῆλα δῆ.

Ὁ κ. Θωμόπουλος δὲν ἀπέτυχε τόσον, ἂν θέλετε ἀκόμη καὶ δὲν ἀπέτυχε, μετεμόρφωσε μόνον «ἰδιοτελῶς» καὶ «ἰδιοτύπως» τὰ πράγματα.

«Ἰδιοτελῶς», διότι ἔκαμε τὸν Σολωμόν ὁποῖον αὐτὸς ὡς ἐκ τῶν τάσεών του εἰς τὴν τέχνην θὰ ἤμποροῦσε νὰ τὸν κάμη. Καὶ «ἰδιοτύπως» λοιπόν.

Ecce veritas ! Διότι ὁ Σολωμός εἶνε μία ψυχὴ βυζαντινὴ κατ' ἐξοχὴν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ πλάττει καὶ τὴν μορφήν, «βυζαντινὴ μορφή». Ἡ, ἂν θέλετε, «νεοβυζαντινὴ». Εἰς τὴν μόνην του εἰκόνα ποῦ ἐσώθη καὶ ποῦ τὴν ἔχει ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς ἕνας καὶ αὐτός, ἀπὸ τοὺς ἰδιοτρόπους θεματοφύλακας τῶν Σολωμικῶν ἰδανικῶν, κατὰ τάξιν καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν Πολυλᾶ Καλοσγούρου ὁ ἀρχαιότερος, ὡς βυζαντινὸς ἅγιος παρουσιάζεται ὁ Σολωμός, μὲ τὴν ἱερο-

πρεπῆ χειρονομίαν εἰκόνας τοῦ Πανσελήνου. Φῶς φανερά. Κανεὶς ἀναγνώστης τῶν Σολωμικῶν ἔργων δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι τοιοῦτος ἦτον ὁ Σολωμός. Ἡ τέχνη ἀπὸ τὸν θεὸν πηγάζει καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφει λέγει ὁ ἴδιος. Ἔτσι τὸν ἤθελα τὸν Σολωμόν. Αὐτὴ εἶνε ἡ μεγάλη του ἰδιοτυπία. Ἄλλως θὰ ἦτον Κάλβος, Βαλαωρίτης, Κρυστάλλης, Προβελέγγιος, Γρυπάρης, Σκίπης, Σικελιανός, Μαύτας, Χαντζάρας. Περισσότερον θὰ ἔπρεπε νὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὸν κ. Παπαδιαμάντην. Ἄγιοβυζαντινὸς αὐτὸς εἶνε.

Μ' ἐρωτᾷ ὁ κ. Θωμόπουλος πῶς συμβιβάζεται νὰ εἶνε ὅπως — ὅπως Σολωμός κ' ἐν τούτοις νὰ εἶνε καὶ ἄνθρωπος καὶ ποιητὴς πολὺ, πολὺ, ὅ,τι ἔκαμα.

Τὸν βεβαιῶ λοιπόν, ὅτι τὸ ἔργον του εἶνε καὶ ἄνθρωπος καὶ ποιητὴς, ἀκόμη εἶνε καὶ τὸ καλλίτερον ποῦ ἤμποροῦσε νὰ πλάσῃ νεοέλληνα ἀγαλματοργὸς ἢ ἀνδριαντοποιός. Ἔτσι ὁ κ. Κίμων, τῶν Παναθηναίων πρέπει καὶ δὲν ἤμπορεῖ παρὰ αὐτὸ νὰ προτιμήσῃ ἐκτός ἂν σοῦ εἴπῃ, ἀγαπητὲ Θωμᾶ, ὅ,τι ἔμαθα πῶς σοῦ εἶπε διὰ τὸ μεγαλοφάνταστον ἔργον «εἰς τοὺς νεκρούς» τοῦ γίγαντος τῆς τέχνης σου, τοῦ Barthélémy «δὲν μοῦ γεμίζει τὴν ψυχὴν». Πῶς ἄλλως, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ του εἶνε γεμάτη ἀπὸ Νιρβάναν καὶ ἀέρα.

Ὁ κ. Βροῦτος ἔπλασεν ἕνα ξυλοκούτσορον διὰ Σολωμόν. Ὁ κ. Ἰακωβίδης ἕναν Ἰσπανὸν ἰππότην ὡς ἐκείνους τοῦ «Diable boiteux», «blasé» ἢ πλαδαρόν, s'il vous plait. Ὁ κ. Θωμ. ἀντιθέτως ἔπλασεν ἕνα ἔργον καλόν, ἀπλοῦν, λιτόν, Ῥωμαϊκόν, ὄχι Ῥωμείκον, ὀλιγώτερον ἑλληνικόν καὶ περισσότερο συγγενεῖον μὲ ὅτι ἔκαμεν ἢ σημερινὴ τέχνη ἄλλου.

Καὶ τότε ποῦ εἶπα μὲ πολλὰ λόγια μάλιστα τὴν «ἰδιωτικὴν γνώμην», ὡς τὴν ποῦν καὶ οἱ ἀρμόδιοι. Ὁ «blasé» τεχνοκρίτης διευθυντῆς, ὁ «νιρβαναϊκώτατος» Νιρβάνας καὶ «εἰ τις» ἄλλος. Περιμένω, μολονότι ἐδῶ εἰς τὴν μοναξίαν μου πλῆττω ἀλλοίμονον !

Ἀριστοτέλης Καμπάνης

Ἐπειδὴ ἐγεννήθη τὸ ζήτημα τοῦ Ἐξεβραϊσμοῦ τῆς Κύπρου παρὰ τῶν Ἀγγλων, διὰ τοῦ ἤδη ἀρξαμένου ἀθροῦς ἀποικισμοῦ ἐν αὐτῇ Ἰουδαίων, σημειοῦμεν τὸ προνόμιον τῆς ἐκκλησίας τῆς Κύπρου,

ὅπερ τυγχάνει εἰς πολλοὺς ἄγνωστον.

Ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἔχει τὸ ἐξαιρετικὸν προνόμιον τῆς αὐτοκεφάλου, χορηγηθὲν αὐτῇ τῷ 477 μ. Χ. παρὰ τοῦ αὐτοκράτωρος Ζήνωνος· ὁ δὲ ἀρχιεπίσκοπος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ μανδύαν ἐρυθρὴν κατὰ τὰς ἱεράς τελετάς, νὰ κρατῇ σκῆπτρον ἀντὶ ράβδου, νὰ ὑπογράφηται διὰ κινναβάρεως καὶ νὰ μὴ ὑπόκειται εἰς κἀνένα πατριάρχην πολιτικῶς, φέρων καὶ τίτλον Μακαριωτάτου, ὅπως οἱ πατριάρχαι, καὶ σφραγίδα ἔχουσιν τὸν Αὐτοκρατορικὸν δικάφαλον αἰετὸν. — Ἴδου δὲ τὸ ἱστορικὸν τοῦ προνομίου.

Μετὰ τέσσαρα μίλια ἀπὸ τῆς Σαλαμίνας (ἐν Κύπρῳ) κεῖται ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Βαρνάβα καὶ μέγα μοναστήριον· οὐ πόρρω δὲ τούτου καὶ ἑτέρα ἐκκλησία τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου Βαρνάβα, καὶ κατὰ τὸ ὑπόγειον αὐτῆς ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου οὗ τὸ ἅγιον λείψανον εὑρέθη ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ζήνωνος φέρον ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἀποστόλου Ματθαίου δι' ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς γεγραμμένον· (ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἦτο εἰς ἓκ τῶν 12 Ἀποστόλων ὃς ἑκαλεῖτο καὶ Λευῖς, υἱὸς Ἀλφαίου, Γαλιλαῖος τὴν πατρίδα, τελώνης τὸ ἐπάγγελμα. Συνέγραψε πρῶτος ἐν Παλαιστίνῃ τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγγέλιον Ἑβραϊστὶ 8, ἢ 9, κατ' ἄλλους, 15 ἔτη, μετὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος Ἀνάληψιν), ὁ δὲ ἐπίσκοπος ὁ προσενεγκὼν αὐτὸ τῷ Αὐτοκράτορι ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ προνόμιον τοῦ νὰ ὑπογράφῃ διὰ χαρακτῆρων κοκκίνων, καὶ νὰ φέρῃ κατὰ πάσας τὰς ἀρχιερατικὰς τελετάς στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ μανδύαν βασιλείου, καὶ ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ νὰ ἔχῃ σκῆπτρον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σφαῖραν· ἀνεγνωρίσθη δὲ καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας· ταῦτα πάντα τὰ προνόμια ἀπολαμβάνει καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Λευκωσίας καὶ λέγεται Μακαριώτατος.

Γεώργιος Χρυσόφης

Δραματικὸς Ὑποκριτὴς

Μετὰ τὸ ποιητικὸν ξεφάντωμα ποῦ ἔγινε δια τὸν ἠρωϊκὸν θάνατον τοῦ Παύλου Μελά, καὶ δὲν ἔμεινεν οὔτε βετεράνος οὔτε ντιλετάντες ποῦ νὰ μὴ ρεκλαμαρισθῇ εἰς τὴν πρώτην ἢ τὴν τελευταίαν σελίδα τῶν ἡμερησίων, ἓνα νέον ποιητικὸν ξεφάντωμα ἡτοιμάζετο διὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ὁθωνος· αὐτὴν τὴν

φορὰν ὁμως κάποιος ποῦ ἔχει μονοπῶλιον τὰ ξεφάντωματα ἀνέκοψε δλὴν τὴν ὁρμὴν τῶν δοκίμων ποιητῶν καὶ τῶν προαλειφομένων τοιούτων καὶ μάλιστα ἀφοῦ ἔδωκεν ἓνα καλὸν μάθημα εἰς τοὺς μεγαλοσχήμους διευθυντὰς τῶν ἡμερησίων· καὶ ἔγραψαν καὶ ξανάγραψαν διὰ τὸ ρεζιλῆκι των αἱ ἡμερησίδες καὶ ὠνόμαζαν τὸν ἐπιτήδειον ξεφάντωτὴν ἀντεροβγάλτην, προδότην, κακοῦργον, ἀνῆθικον κτλ. ἡμεῖς ὁμως δὲν εἰμποροῦμεν παρὰ νὰ τὸν συγχαρῶμεν καὶ νὰ παραδεθῶμεν ὅτι αὐτὸ ποῦ ἔκαμε ἦτο τὸ καλλίτερον ἀπ' ὅλα τὰ ξεφάντωμά του. Τὸ ξεφάντωμα αὐτὸ συνίστατο εἰς τὸ νὰ δημοσιεύσουν οἱ *Καιροί*, ἡ *Ἀκρόπολις*, ἡ *Ἀστραπὴ* καὶ δὲν ἐνθυμούμεθα καὶ ποῖαι ἄλλαι ἡμερησίδες πομπωδῶς εἰς τὴν πρώτην σελίδα ποιήματα ἀκατάληπτα καὶ γελοῖα, μόνον καὶ μόνον διότι ἀπεστάλησαν πρὸς αὐτάς μετὰ τὴν ὑπογραφὴν διακεκριμένων ποιητῶν· ὕστερα, ἔκαμε τὸν κ. Βλάχον νὰ σχηματίσῃ ἓνα ὠραῖον ὀξύμωρον σχῆμα· καὶ ἐνῶ ἀπὸ τοῦ ἓνα μέρος ἐπαινεῖ καὶ ἐγκωμιάζει τὸν Σοῦτζον εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ ὡς παιδαριώδη καὶ γελοῖον. Τὸ ὠραῖον αὐτὸ ξεφάντωμα ἔκαμε ἀπὸ τότε τοὺς διευθυντὰς ὀλίγον προσεκτικoὺς καὶ τοὺς ὑπέδειξε πῶς ὅταν θέλουν νὰ κοσμοῦν τὰ φύλλα των μετὰ φιλολογικὴν ὕλην πρέπει νὰ τὴν ζητοῦν καὶ νὰ τὴν πληρῶνουν· παρεξήγηθη ὁμως, καὶ φυσικὰ ἔπρεπε νὰ παρεξηγηθῇ, διότι ἔγινε ἀπὸ ἓνα ἐξ ἐπαγγέλματος ξεφάντωτῆν· οἱ κριτικοὶ τοῦ ξεφάντωτοῦ αὐτοῦ ἀπέβλεψαν βέβαια σὲ κάποιαν ἰκανοποίησιν ποῦ ἐλάμβανε ὁ ἀντεροβγάλτης των ὕστερα ἀπὸ τόσα ἀτυχῆ ξεφάντωματα! ἂν ἀφίση ὁμως κανεὶς τὸ πρόσωπον καὶ κρίνῃ τὴν πράξιν βλέπει πῶς ἦτο πολὺ κατὰλληλος ὁ ἔρωνικὸς αὐτὸς τρόπος διὰ νὰ βάλῃ εἰς τὴν θέσιν του τὴν ρωμαϊκὴν ἐπιπολαιότητα καὶ κουφότητα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Κηροῦρες» Κ. Βάρναλη. — «Ὁ νέος τὸν ὁποῖον παρουσιάζω εἶνε ἀληθινὸς ποιητὴς. Καὶ ἰδοὺ σήμερα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον ἓνα ρυάκι τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει τὸ δρόμον τοῦ φωτός, καὶ φαίνεται πῶς ἔχει βγῆ ἀπὸ καλλιεργημένο καὶ εὐωδιακὸ κῆπο καὶ γιὰ τοῦτο πάνω στὰ νερά του πλείον φύλλ' ἀπὸ ρόδα,

φύλλ' από κρίνους και φύλλ' από μυρτιές».

Με αυτά τὰ λόγια παρουσιάζει τὸν νέον ποιητὴν ὁ κ. Μαρτζώκης. Καὶ ἴσως ἔχει δίκαιον. Ὁ κ. Βάρναλης δὲν εἶνε ἀπὸ τοὺς αἰσθηματοποιούοντας τὰς νοσηρὰς τῶν παραισθήσεως τὸ αἶσθημα ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἁρμονίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου πρὸς τὸν ἐξωτερικόν, τὸ αἶσθημα τῆς φυσιολογικῆς ζωῆς φανερώνεται εἰς τοὺς στίχους του. Ἐσυνειθίσασμεν εἰς μίαν αἰσθηματολογίαν ἀφόρητον ἀνθρώπων ποὺ κρατοῦν αἰωνίως σκυμμένην τὴν κεφαλὴν, καὶ τῶν ὁποίων χωρὶς ἄλλο ὁ ἐγκέφαλος δὲν εὐρίσκεται εἰς καμμίαν σχέσιν μετὰ τὸν νωτιαῖον τῶν σωλῆνα' τὰ βλαμμένα κατασταλτικά τῶν κέντρα ἀφίνουν ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς τὰς ἀντανεκλάσεις, καὶ κάθε ἐρέθισμα ποὺ ἴσως εἰς ἄλλην περίστασιν θὰ τοὺς ἐξήγειρε μίαν ἄλλην ὀρμὴν, τώρα τοὺς κάμνει νὰ γράφουν ἀσυνειδήτως μίαν παράφωνον θρηνηδίαν. Εἶνε ὡσὰν μίαν ξεκουρισμένην κιθάραν ποὺ εἰς κάθε εἶδους κτύπημα βγάζει τοὺς ἰδίους παράφωνους τόνους. Καὶ μέσα εἰς τοὺς ἤχους καὶ εἰς τὰς ἀντηχήσεις, μίαν ἀσυναρτησίαν καὶ ἓνα σκότος παραληρήματος, ποὺ δείχνει τὸ τέλειον ξεχαρβάλωμα τῶν συνδεσμικῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου. Εἶνε αὐτοὶ ποὺ φέρουν τὴν ἑλληνικὴν *décadence*.

Τέτοιο λοιπὸν ποιητικὸν αὐτόματον δὲν εἶνε ὁ κ. Βάρναλης· οἱ στίχοι του δὲν βγαίνουν ἀπὸ παραισθήσεις. Εἶνε ἀλήθεια πῶς ἡ σκέψις δὲν εἶνε ἐντελῶς ἰδική του, καὶ ἀκόμη εἶνε ἀλήθεια πῶς ἡ μορφὴ τοῦ ξεφεύγει· ἔχει μέσα του πολὺν Παλαμᾶν καὶ ὀλίγον Μαρτζώκην. Μολαταῦτα ὅμως διαφαίνεται μίαν τάσιν πρὸς τὴν ἀπλότητα, πρὸς τὸ Ἀττικὸν φῶς καὶ τὸν Ἀττικὸν οὐρανόν.

Διὰ τὸ ζήτημα τῆς μορφῆς πταίει χωρὶς ἄλλο καὶ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ὁ καθρέπτης αὐτὸς τῆς ψυχολογικῆς μας καταστάσεως.

Ὁ κ. Βάρναλης εἰμπορεῖ νὰ μὴν εἶνε ποιητικὴ ἰδιοφυΐα, ὡς τὸν κ. Πορφύραν, Βασιλικὸν καὶ Σα. Ἐργάζεται ὅμως καὶ φαίνεται πῶς κάμνει κάτι.

Γ. ΜΑΥΤΑΣ

«Σῖναι ἰατροὶ» Ἀχιλ. Θ. Σαμοθράκη τελειοφ. ἰατρικῆς.—Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σαμοθράκη δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὸ κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ σπουδαίας ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως· εἶνε ὅμως ἓνα ὠραῖον βιβλιαράκι μετὰ καλὸ χαρτί καὶ ἀπέριττον καλλιτεχνίαν ποὺ εἰμπορεῖ πολὺ εὐχαρίστως νὰ τὸ διαβάσῃ ὁ καθεὶς χωρὶς νὰ ἔχη ἐπιστημονικὴν

κὰς γνώσεις. Αἱ παράδοξοι θεωρίαι τῶν ἰατρῶν τοῦ Ἀνατέλλοντος Ἡλίου ὑπενθυμίζουν τὰς χιλιάς καὶ μίαν νύκτας τῆς Χαλιμάς καὶ φέρουν τὸν ἀναγνώστην πολὺ διασκεδαστικὰ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου μαζί με κάποιαν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβε δι' ἓνα λαόν.

Προσέγγισις Ἀγγλικανικῆς καὶ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας» Δ. Π. Καλλιμάχου.—Πραγματεία δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον εἰς τὴν «The Union of the Churches» τοῦ Λονδίνου. Αἱ ὀλίγαι σελίδες τῆς πραγματείας ταύτης εἶνε ἀπόρροια μεγάλης μελέτης καὶ περιλαμβάνουσι θέμα ἀξιοσυσζήτητον καὶ ὑψίστης ἐθνικῆς σημασίας, τὸ ὁποῖον ὁ κ. Καλλιμάχος μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας ἐξετάζει.

«Ὁ Μεγ' Ἀλέξανδρος» Χ. Ἀνδρεάδης.—Καὶ ἄλλοτε μετὰ κάποιαν ἐπιφύλαξιν ἐγγραφομεν διὰ τὸν κ. Ἀνδρεάδην, ὅτι τὸν ἐπῆρεν ὁ κατήφορος· τὸ τελευταῖον του ὅμως βιβλίον μᾶς φανερώνει ὅτι δὲν εἴχομεν ἄδικον· ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς ὁ σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶνε πολὺ καλὸς καὶ ἀποβλέπει εἰς μεγάλην ἰδέαν, πρὸ πάντων ὁ ὑστερόλογος, ἀλλὰ διὰ νὰ διαβάσῃ κανεὶς τὸ βιβλίον καὶ διὰ νὰ βγάλῃ ἓνα τέτοιο συμπέρασμα ἢ τὴν ὠφέλειαν τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκει ὁ κ. Ἀνδρεάδης πρέπει νὰ ἔχη τὴν μεγάλην δύναμιν νὰ ὑποφέρῃ ὅλον τὸν δασκαλισμὸν καὶ τὸν φανατισμὸν τοῦ κ. Ἀνδρεάδης, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸν πρόλογόν του ἀρχίζει μετὰ τὸ ἀτελείωτον γλωσσικὸν ζήτημα καὶ προχωρεῖ καταστρέφων ὅλα σχεδὸν τὰ κύρια ὀνόματα τῆς ἱστορίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου σὲ τρόπον ποὺ τὰ χάνει κανεὶς καὶ νομίζει πῶς διαβάσει κάποια ἄλλη ἱστορία ἢ κάποιο παραμῦθον ποὺ ἢ φαντασία τοῦ ποιητοῦ ἔπλασε μαζί μετὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ὀνόματα. Ὁ ὑστερόλογος ὅμως τοῦ κ. Ἀνδρεάδης δίδει ἀρκετὴν ἀξίαν εἰς τὸ ὅλον βιβλίον.

«Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κολοκοτρώνης» Θ. Δ. Κληρονόμου.—Τὸ δρᾶμα αὐτὸ ὁ κ. Θ. Κληρονόμος ἐφιλοτέχνησε μετὰ πολλὰ ὠραῖα καὶ πρωτότυπα δημῶδη ἄσματα, ἀφοῦ προηγουμένως εἰργάσθη πολὺ δι' αὐτὰ καὶ περιῆλθεν ἐκπνευμένης τὴν Πελοπόννησον, ὅπως συλλέξῃ τὰ ἐθνικὰ ταῦτα λείψανα, διὰ τῶν ὁποίων σήμερον μᾶς παρουσιάζει κάτι πρωτότυπον καὶ ὅπως διόλου ἑλληνικόν. Τὸ δρᾶμα αὐτὸ θέλει παιχθῆ καὶ ἀπὸ σκηνῆς, δι' ὃ ἐπιφυλασσόμεθα νὰ γράψωμεν ἑκτενέστερον· οὐχ ἤττον ὀφείλομεν νὰ

παρατηρήσωμεν ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Γ' πράξεως τὸ ἄσμα τῆς 'Ελαφίνας τὸ ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρῶνη ἀδόμενον εἶνε πολὺ διάφορον κατὰ τὴν ποίησιν καὶ τὴν μελωδίαν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Ι. Σακελλαρίδης. Τίς ἐκ τῶν δύο δημοσιεύει τὸ γνήσιον δὲν γνωρίζομεν, εἶνε ὁμοίως ζήτημα σπουδαίου ἐνδιαφέροντος, διότι τοιαύτη παραχάραξις εἶνε βεβήλωσις. Τὸ μελόδραμά του — διότι μᾶλλον ἔτσι πρέπει νὰ ὀνομασθῆ — ὁ κ. Κληρονόμος πολὺ καταλλήλως ἀφιερώνει εἰς τὸν ἐν Καίρῳ ἔθνικόν εὐεργέτην καὶ ἐνθουσιῶδῃ ὑποστηρικτὴν παντὸς ἔθνικου σκοποῦ κ. Γ. Π. Σπετσερόπουλον.

«Ζωὴ κι' ἀγάπη στὴ μοναξιά» Ψυχάρη. — Διὰ τὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ψυχάρη δὲν γράφομεν τίποτε, ἀρκούμεθα μόνον ν' ἀναδημοσιεύσωμεν ἓνα μικρὸν μέρος ἀπὸ τὸν ὑστερολόγον του· ἀπὸ τὴν ἀναδημοσίευσιν αὐτὴν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ καταλάβῃ ποίας ἀξίας εἶνε τὸ βιβλίον αὐτὸ καὶ πόση φιλοσοφία διακρίνει αὐτὸ τὸ «παραμῦθι». Ὁ κ. Ψυχάρης εἰς ἓνα του δημόσιον λόγον εἰς κάποιον λαϊκὸν Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων ἔχει θέμα τὰς τρεῖς λέξεις τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως Liberté, Egalité, Fraternité καὶ λέγει εἰς τὸν ὑστερολόγον τοῦ βιβλίου :

«Σὰ μιλῶ δημόσια, λόγου χάρη, ἀφοῦ κάτι ἀναφέραμε γιὰ δημόσια μαθήματα, λέπτερος διόλου δὲν εἶμαι. Λέπτερος ὁ νοῦς μου δὲν εἶναι· λέπτερο δὲν εἶναι οὔτε τὸ κορμί μου. Δὲν μπορῶ ἀξάφνα μῆτε νὰ ρρωστήσω, μῆτε νὰ βήχω, μῆτε νὰ φτερνίζουμαι ἀδιάκοπα· πρέπει νὰ βασταχτῶ, χρέος μου νὰντέξω εἰς τὴν ἀρρώστια· τὴν ὥρα ποῦ μιλῶ, ἂν τύχῃ πάλε καὶ καὶ μοῦ καπνίσῃ νὰ ἀνοίξω τὴ φωνή μου, νὰ τραγουδήσω, δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάμω· δὲν μπορῶ νὰ κάμω οὔτε μιὰ στιμούλα ὅ,τι θέλω. Ἀναγκασμένος εἶμαι νὰ κάμω ἐκεῖνο ποῦ συμφωνήσαμε νὰ κάμωμε κι' ὄχι ἄλλο, ἐγὼ νὰ μιλῶ, οἱ ἀκουστάδες μου νὰ μ' ἀκούνε, γιατί καὶ τοῦ λόγου τους λέπτεροι δὲν εἶναι. Εἴμαστε ἀλληλοδεμένοι.

Καὶ γιατί ἀφτό; Γιατί τὸ ἄτομο δὲν ὑπάρχει. Ἀπὸ τὲς ὠραιότερες, τὲς πιὸ σοφὲς ἀλήθειες ποῦ ἀνακάλυψε ἡ σημερινή μας ἡ φιλοσοφία εἶνε, ποῦ νὰ πῆς, ἡ ἀνυπαρξία τοῦ ἀτόμου. Τὸ ἄτομο πουθενὰ δὲν ὑπάρχει, παρὰ συνυπάρχει μονάχα. Τὸ ἴδιο καὶ στὴν κοινωνία· τὸ μόνον ἄτομο ποῦ ὑπάρχει, τὸ μόνον ποῦ βλέπουμε, εἶνε

τὸ ἄτομο τὸ κοινωνικό, ποῦ ἄτομο πὰ δὲ λέγεται, ἀφοῦ χωριστὰ μᾶς καταντάει ἀδύνατο νὰ τὸ φανταστοῦμε. Ἄμα ξέρουμε ὁμοίως πῶς εἶνε τὸ ἄτομο κοινωνικό, τότες ὅλο τὸ ζήτημα παρουσιάζεται ἀλλιῶς, ἀλλιῶς παρουσιάζονται ὅλα· τότες, καταλαβαίνουμε γιατί δὲ χαίρεται κανένας ἀπὸ μᾶς οὔτε ψυχικὴ λεφτεριά οὔτε φυσική· πάντα ὁ ἓνας κάτι θὰ πάρῃ γιὰ λόγου τοῦ ἀπὸ τῆ λεφτεριά τοῦ ἀλλουνοῦ, κ' ἔτσι θὰ λιγοστῆψῃ τοῦ ἀλλουνοῦ τῆ λεφτεριά, σιγουρέ-βοντας τὴ δική του, καθὼς εἶδαμε καὶ γιὰ τὰ δημόσια μαθήματα. Μὰ ὁ γείτονάς μου δὲ ζῆ πλάγι μου, μόνον καὶ μονο γιὰ νὰ μοῦ παίρῃ ἀπὸ τῆ λεφτεριά τῆ δική μου· ὁ γείτονάς μου θὰ μοῦ δώσῃ ἐμένα κι' ἀπὸ τῆ δική του. Ἀνταλλαξιά. Εἴμαστε συνάμα λέπτεροι καὶ σκληροί, λεφτεροδεμένοι μὲ κάποιον τρόπον, κ' οἱ δύο μας, ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλον. Ἀπὸ τῆ σκληριά μου ἡ λεφτεριά τοῦ κ' ἡ λεφτεριά μου ἀπὸ τῆ σκληριά του. Ἰσότη ἀφτό θὰ πῆ. Σωστὴ κοινωνία εἶνε ἡ κοινωνία ὅπου ὁ καθένας, ὅπου κάθε μέλος, κάθε ἄτομο παίρνει καὶ δίνει τὸ ἴδιο, δηλαδή ἐκεῖ ποῦ ἡ ανταλλαξιά καταντάει ἀληθινή καὶ ἀδιάκοπη ἰσοαλλαξιά.

Λοιπὸν τὸ ἐγὼ εἶνε παραμῦθι Ὁ ἐγωισμὸς εἶνε κούφια λέξις. Τὸ ἐγὼ ὅπως τὸ ἐσὺ νόημα δὲν ἔχει. Ξέρεις πῶς ὑπάρχεις, πῶς εἶσαι, γιατί μὲ βλέπεις ἐμένα ποῦ εἶμαι καὶ ποῦ ὑπάρχω. Ὁρος τοῦ ἐγωισμοῦ ὁ ἔτερισμός καὶ πρῶτη του ἀρχή.

Γιὰ νὰ φανταστοῦμε ἄτομο, ποῦ νὰ εἶναι τόντις ἄτομο, δηλαδή ποῦ νὰ μὴν εἶναι ἄτομο κοινωνικό, παρὰ νὰ ζῆ μόνον τοῦ κι' ὀλομόναχο πρέπει νὰ φανταστοῦμε τὴν ἀνθρωπότητα ὄχι ὅπως τῆ βλέπουμε, μὰ ἴσως δὲν τὴν εἶδαμε ποτέ μας, πάει νὰ πῆ ἄτομο, ἄτομο νὰ τὴν φανταστοῦμε καὶ τὸ κάθε ἄτομο στὴ φωλιά του, σὲ δική του ἀποκλεισμένη ἐρμιά, μὴ γνωρίζοντας ἄλλο ἄτομο κανένα...»

Ἔτσι φαντάζεται ὁ κ. Ψυχάρης τὸν ἄνθρωπο τοῦ παραμυθιοῦ του καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει ἓναν νέον Ροβινσῶνα, πολὺ ἀνώτερον ὁμοίως τοῦ παλαιοῦ καὶ πολὺ πολὺ ψυχολογημένον.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ

Τὴν ὠραίαν καὶ χαρακτηριστικὴν εἰκόνα «ὁ ἄθεος» τοῦ κ. Ν. Ἀλεκτορίδου τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσάμεν εἰς τὸ τεῦχος τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἐδημοσίευσεν μετὰ ταῦτα κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τὸ περιοδικὸν «Πινακοθήκη» κατὰ δὲ τὸν Νοέμβριον τὸ περιοδικὸν «Ἐσπερος» μετὰ τῆς σημειώσεως «ἐκ τῆς Πινακοθήκης»· χάριν τῆς ἀληθείας ἀναγράφομεν ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε κτῆμα τῆς «Φυλλίδος» καὶ τῆ πρωτοβουλία αὐτῆς ἤχησεν εἰς φῶς τὸ λεπτόν ἔργον τοῦ κ. Ν. Ἀλεκτορίδου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ κτλ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΚΕΦΑΛΑΣ

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΠΟ 1ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1905

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ἐτησίᾳ Ἐδωτερικοῦ Δραχ. 4.

» Ἐξωτερικοῦ Φρ. χρ. 5.

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Καποδιστριαύ 51 ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Οὐδεμίᾳ αἰτησίᾳ πρὸς ἐγγραφήν γίνεται δεκτὴ ἄνευ προπληρωμῆς.

Ὁ ἐγγράφων 10 συνδρομητὰς προπληρωτέους λαμβάνει

Ἐν λαχείῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος δωρεάν τὸ φύλλον.

Ὁ ἐγγράφων 5 συνδρομητὰς προπληρωτέους λαμβάνει μέρος εἰς τὸ λαχείόν μας, εἰς τὸ ὁποῖον διαθέτομεν :

Πεντήκοντα λαχεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου

ὡς ἀριθμὸν λαχείου θὰ ἔχη ὁ ἐγγράφας τοὺς 5 συνδρομητὰς τὸν ἀριθμὸν τῆς ἀγγελίας, εἰς ἣν ἐνέγραψεν αὐτοῦς.

Ἡ κλήρωσις γενήσεται ὅταν συμπληρωθῶσιν 100 τοιαῦται ἀγγελία.

Κατὰ τὸ 1905 ἡ ΦΥΛΛΙΣ θέλει προσδέσῃ:

Διάφορα μουσικὰ τεμάχια

Καλλιτεχνικωτάτας διδελίδους εἰκόνας

Τὴν δυναργαδίαν ὄλων σχεδῶν τῶν Ἑλλήνων λογίων

Τὴν δυναργαδίαν τῶν συνδρομητῶν τῆς

κτλ. κτλ. κτλ.

Ἐκαστος τόμος τοῦ α'. ἔτους τιμᾶται δραχ. 3

» » » β'. » » » 4

» » » γ'. » » » 10

Διὰ τοὺς τρεῖς τόμους ὁμοῦ δραχ 15.

Τύποις ΝΟΜΙΚΗΣ, Ὀφθαλμιατρεῖον 5